इतिरामाभिरामेश्री० रा० वा० कि० विंशःसर्गः ॥ २० ॥ ॥७॥ ततइति ॥१॥ जंतुः फलहेतुकं स्वर्गनरकादिफलसाधनं स्वार्थेकः ॥ गुणैः शमादिभिः दोषेण रागादिनावा कृतं यत्स्वकर्मास्ति तत्तस्य शुभाशुभरूपं फलं प्रेत्याव्ययोऽनाकुलोऽवाप्नोति गुणदोषकृतं ज्ञानाज्ञानकृतमित्यर्थइतिकश्चित् ॥२ ॥ शोच्या पापपुण्य कर्मपाशवशगत्वेन शोचनीया त्वं कमन्यं शोच्यं शोचसि कर्मवशगं भर्त्रादिकं कर्मफलवशतोदीना त्वं कमन्यं पुत्रादिकमनुकंपसे ॥ बुद्बुदोपमे देहेऽतीते कः कस्यानु शोच्योस्ति ॥ उपलक्षणं कस्य कोनुशोचकोस्तीत्यपि बोध्यं ॥ विदुषोनोचितः शोकइतिभावः ॥३॥ द्रष्टव्योवालिशोकनिवृत्त्यर्थमितिशेषः ॥ अस्य वालिनोमरिष्यमा

इत्यार्षेश्रीमद्रामायणेवा० कि० विंशःसर्गः ॥ २० ॥ ततोनिपतितांतारांच्युतांतारामिवांबरात् ॥ शनैराश्वासयामासहनूमान्हरियूथपः ॥ १ ॥ गुणदोषकृतंजंतुःस्वकर्मफलहेतुकं ॥ अव्यग्रस्तदवाप्नोतिसर्वंप्रेत्यशुभाशुभं ॥ २ ॥ शोच्याशोचसिकंशोच्यंदीनंदीनानुकंपसे॥कश्चकस्यानुशोच्योस्तिदेहेस्मिन्बुद्बुदोपमे ॥३॥ अंगदस्तुकुमारोयंद्रष्टव्योजीवपुत्रया॥ आयत्यांचविधेयानिसमर्थान्यस्यचिंतय ॥ ४॥ जानास्यनियतामेवंभूतानामागतिंगतिं॥ तस्माच्छुभंहिकर्तव्यंपंडितेनेहलौकिकं ॥५॥ यस्मिन्हरिसहस्राणिशतानिनियुतानिच ॥ वर्तयंतिकृताशानिसोयंदिष्टांतमागतः ॥ ६ ॥ यदयंन्यायदृष्टार्थःसामदानक्षमापरः ॥ गतोधर्मजितांभूमिंनैनंशोचितुमर्हसि ॥ ७ ॥ सर्वेचहरिशार्दूलाःपुत्रश्चायंतवांगदः ॥ हर्यृक्षपतिराज्यंचत्वत्सनाथमनिंदिते ॥ ८ ॥

णस्यायत्यां मरणोत्तरकाले यानि विधेयानि कार्याणि समर्थानि श्रेष्ठानि तानि त्वं चिंतय विचारय ॥ ४ ॥ अनियतामव्यवस्थितां तस्माच्छुभं परलोकसुखावहं यत्तत्कर्तव्यं ॥ हेपंडिते इहपतिपित्रादिवियोगकाले न लौकिकं बहुरोदनादिकर्तव्यं ॥ प्रीतिमात्रबोधकतया मृतेष्टासाधनत्वेनच तस्य लौकिकत्वं ॥ ५ ॥ यस्मिन् जीवतीतिशेषः ॥ कृताशानि कृतभोग्याशानि वर्तयंति जीवंति दिष्टांतं आयुर्दायरूपकल्पितकालांतं ॥६॥ न्यायेन नीतिशास्त्रेण दृष्टोर्थोराजकार्यं येन ॥ सामादिपरोवानरेषु ॥ धर्मजितां धर्मेणभूमिंजितवतां राज्ञां भूमिं स्थानं गतः गतेत्यर्थः ॥ अतोनैतच्छोकउचितः ॥ ७ ॥ त्वमपि नशोककरणार्हेत्याह ॥ सर्वेचेति ॥ त्वत्सनाथं त्वयैवैकया सनाथं ॥ ८ ॥